

Prva vsak četrtrek in celo v pošiljavo vred ali v roko in pošiljanje na dan se celo leto 12 dn., pri čem 7 dn., četrti leto 5 dn. Izven Republike je 10 dn. Narodna se pošilja po uradni listi „Slovenski Gospodar“ v Maribor, Koroška cesta 5. Na dopisilja do odpisa Narodna se plačuje v naprej. Redna izdajanja št. 113.

Redna izdajanja št. 113. 2. izdajanje št. 113. 2. izdajanje št. 113.

Redna izdajanja št. 113. 2. izdajanje št. 113. 2. izdajanje št. 113.

Uredništvo: Koroška cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravništvo: ma naročnino, inšerirane reklamacije. Cene insercij po dogovoru. Za večkratne oglaševane primeren popust. Nezaprosile reklamacije so pošiljati proste. Čekovni račun pošilja: urada Ljubljana št. 10.000. Telefon interurban št. 149.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO.

26. številka.

Maribor, dne 27. junija 1922.

56. letnik.

Katoliški shod

na šmarsko, rogaško in sosednji dekanije se vrši v nedeljo, dne 2. julija t. l., pri Sv. Roku nad Šmarjem.

Sporod:

- Ob 7. do pol 9. ure zborovanja mladine in mož. Poroča narodni poslanec Franjo Zebot.
- Ob tričetrt na 9. uro na kolodvoru sprejem gostov, nato svečan sprevid z godbo in prapori k Sv. Roku.
- Ob 10. uri pri Sv. Roku na prostem kratka pridiga (dr. A. Jerovšek) in slovesna sv. maša.
- Ob 11. uri slavnostno zborovanje: pozdravi, govori:
 - a) «Pomen katoličanstva za javno življenje.» Sod. svetnik g. dr. M. Lovrenčič, Kozje.
 - b) «Katoliška šola.» G. prof. Vesenjajk, Maribor.
 - c) «Do zmage krščanskih načel!» G. dr. Ant. Korošec.
 - d) «Mladinska organizacija.» G. urednik F. Smodej, Ljubljana.
 - e) «Katoliški tisk.» Narodni poslanec g. F. Zebot.
- Ob sklepu posvetitev presv. Srcu Jezusovemu.

Katoliško ljudstvo šmarske, rogaške in sosednjih dekanij — 2. julija na katoliški shod k Sv. Roku nad Šmarjem!

Katoliški shod velikopredeljske dekanije in tabor središkega orlovskega okrožja se vrši v nedeljo, 16. julija v Središču. Opozarjamo na to prireditve vse katoliške organizacije v omenjeni dekaniji in tudi izven nje. Odseki in krožki, ki so prejeli vabila in prijavnice, naj se požurijo, da vprašalne pole v najkrajšem času vrnejo. Na katoliškem shodu govori več odličnih govornikov. Krščansko zavedno ljudstvo, udeleži se te prireditve polnoštevilno. Natančneje se še pravočasno objavi.

Glavni romarski shod v Rajhenburgu. Dne 2. julija je v lurski cerkvi glavni romarski shod, na katerega se bomo pripravljali s tridnevnicjo od 30. junija do 2. julija. Pridejo iz Celja trije gospodje misijonarji. Pobožni romarji, pridite v Slov. Lurd, ne bližnji ampak tudi oni iz Gornje Savinjske, Dravske in Dravinjske doline, iz pohorskih višin in Savinjskih planin. Istotako pričakujemo romarjev iz bližnje Kranjske.

Orlovski tabor v Rajhenburgu in velikanska udeležba bratov Hrvatov. Za orlovski tabor, ki se vrši v Rajhenburgu dne 29. t. m., se je prijavilo že čez 500 udeležencev iz Hrvatske. Pridejo s svojim pevskim in tamburaškim društvom. Tudi nastopi hrvatski Orel pri telovadbi in nekaterih prostih vajah. Bratje Hrvati, dobrodošli, srčno pozdravljeni.

R. J.:

Naš kmet je nezadovoljen.

(Dopis iz kmetijskih krogov).

1. Junaška doba.

Rad prebiram naše krščanske liste, ker vem iz mnogoletne izkušnje, da so se naši listi vedno hrabro in neustrašeno borili za blagor našega kmetijsko-delavskega ljudstva. Pred vojno smo imeli hude boje ne le za naš gospodarski napredek, ampak tudi za naš narodni obstoj. Ogabni «štajerc» je hotel s pomočjo nemščurjev in nemčurjskih kronic zastupiti naš slovenski narod, ter ga pripeljati v naročje velenemštva. Koliko naporov, truda in požrtvovalnosti je stal ta boj naše liste in naše vrle može, ki se niso ustrašili obrekovanj in groženj, gmotnih žrtev in ječe. To so bili apostoli in mučeniki za slovensko narodno idejo. In ko je ob izbruhu vojne zavel pangermanski besni duh, so oni prvi občutili silen udarec nemške pesti. Uklenjeni so korakali skozi besno nemčurško množico, ki jih je tepla, suvala, pljuvala po njih in jih obkladala z besedo: izdajca! Mnogi je izdahnil v ječi, mnogi si je tam nakopal kal smrtne bolezni, toda nobeden se ni izneveril materi Sloveniji. Naše priprosto kmetijsko srce je občutilo vsak udarec, vsak sramotilni pljunek. Čas beži in prehitro pozabljamo to junaško dobo.

2. Majniška deklaracija.

ta prvi korak k osvoboditvi slovenskega naroda, ta prvi klic po narodni samostojnosti, je našla prvi odmev v naših listih in naših sreih. Navdušeno smo sledili našim voditeljem in zavedali smo se, da jim lahko vrže ta zahteva vsaki hip zanjko okrog vratu. In nekaj časa smo bili vsi edini, vsi strankarski Slovenci. Dr. Korošcu so v Ljubljani odpregli konje in navdušeni narod ga je peljal v mesto. Ne pozabimo tega!

Združenje v državi SHS smo podpisali vsi Slovenci in Hrvati. Po osvoboditvi leta 1918 smo šli v Beograd liberalci in klerikalci.

(Samostojni se takrat še niso narodili, dr. Novačan pa je bil — ???) Stopili smo v prvo jugoslovansko vladno polni navdušenja in upanja v lepšo bodočnost za naš kmečko-delavski narod. Niti v slovenskem, niti v hrvatskem narodu ni bilo tedaj iskric upora proti vladi. Vsi kmetje smo navdušeno pozdravljali vsak korak naših poslancev.

Naš odpor pa se je pojavil v hipu, ko smo videli, da so se v Beogradu povohali in našli srbski, hrvatski in slovenski kapitalisti.

3. Opozicija.

Ko smo Slovenci videli, da naš kmečko-delavski čolnici ni ustvarjen za kapitalistično vodo smo soglasno sklenili na neštetihih shodih in sestankih, da morajo naši poslanci iti v — opozicijo. To se je tudi zgodilo. — Ostali so samo v Beogradu, da čuvajo naše interese, da kontrolirajo vladne ukrepe in da tolmačijo vladi pot, po kateri hočemo hoditi. Zal, da tudi Radič ni tega storil. Bili bi že bližje cilja, mi kmetje SHS, ki tvorimo — večino. Srbski zemljoradniki so razumeli položaj in so tudi v opoziciji. Hvala srbskim kmetom! Seveda so sedaj oni in njihovi, kakor mi in naši listi, ker pišejo resnico in polagajo prste na krvave rane našega zafuranega gospodarstva — izdajice. Sedanja vlada se ne zaveda, da nima kmetijsko časopisje le pravice, ampak tudi sveto dolžnost, da brezobzirno pove in obrazloži svojim bralcem resnični položaj, da jih opozori na vse nedostatke sedanje vlade in da ob enem tudi pokaže, kako bi bilo bolje za narod.

4. Pogubonosno delo sedanje vlade.

Sedanja kapitalistična večina vlada že skoraj dve leti. Ali je storila kaj velikega, zdravega, trpežnega, za lepšo bodočnost Jugoslavije odločujočega? Mi smo dobili ustavo, ki bi zadovoljevala ves narod in v kojega okvirju bi se zadovoljno razvijali vsi stanovi in vsa plemena? Ne! Dragoceni čas se trati v malenkostnih medsebojnih bojih, duševne sile se porablja za razne aferice in aferice, moči se izgubijo v manjših ali večjih krizah in krizicah. Edino smoteno delo sedanje večine obstoji v tem, da gleda in študira, kako bi si obdržala mandate in s tem sedanjim kapitalističnim tok. Sedanja vlada je samo eksekutiva kapitalističnih strank. Zato je slepa napram ljudskemu trpljenju, slepa napram ljudskim željam in potrebam, slepa napram draginji in splošni nezadovoljnosti, ki se širi od dneva do dneva celo že v tistih slojih, ki so bili do danes vsled svojega trdega dela, skrajne skromnosti in ponižne potrpežljivosti obvarovani pred tem čustvom. Naš kmet že tudi postaja nezadovoljen in nestrpen, naš kmet in delavec, ki tvori temelj države. Polasteva se ga temna slutnja, da mora tako državno gospodarstvo, kakor se vodi sedaj, upropastiti njega in vse druge sloje in državo. On vidi in čuti, kako se pogrezamo od meseca do meseca, od dneva do dneva, dokler ne pademo v isti prepad strašne gospodarske krize, kakor jo preživlja sedaj — Nemška Avstrija.

Z žalostjo in sočutjem smo čitali o trpljenju nemških kmetov, ki plačujejo nogavice po 1000, srajce pa po 10.000 K. Ob času zadnjih volitev meseca novembra 1920, so nam obljubljale sedanje vladne stranke raj na zemlji. Vladali bodo tako, kakor hoče narod. — Zmanjšali se bodo davki, reduciralo se bo vojaštvo, Slovenija bo postala avtonomna, cene blagu se bodo zmanjšale, izvoz bo mogoč za vse poljske pridelke, za vino in živino, tobak bo postal cenejši in kotli se ne bodo več pečatili! Tako so nam obljubljali! Kaj pa se je uresničilo od vseh teh obljub? Pod sedanjim, samostojno-demokratsko vladno so se podražile vse življenske potrebe tako, da stanejo večkrat toliko, kakor ob času volitev in obljub dne 28. novembra 1920. Sol je stala takrat 4 K, danes 16 K, sladkor 20—25 K, danes 60—70 K, šibice 1 K, danes 2.60 K. Isto razmerje velja za tobak, za kavo, za platno in obleko, za železnino in drugo.

5. Odkod pa pride ta draginja?

Ker je sedanja vlada naložila na vse te predmete visoke davke in colnine. Nekaj radi resnično potrebnih dohodkov v ojačenje državne blagajne in v dobrobit nas vseh, največ pa v zaščito domačih kapitalističnih družb in v pokritje ogromnih, sedanjemu gospodarskemu stanju države ne odgovarjajočim izdatkom. Ali je res potrebno, da izkazujejo naše sladkorne tovarne milijonske dobičke in 15—20 odstotne dividende, med tem ko se obrestujejo prihranki naših krvavih žuljev v naših posojilnicah po 4—5 od sto? O bankah, ki rastejo kakor gobe po dežju in sesajo našo kri, kakor predenica v detelji, niti ne govorim.

6. Narod se hoče iznebiti sedajne vlade.

Nesrečna ženitev med slovenskimi, hrvatskimi in srbskimi kapitalisti je rodila Radiča in odtujila ves jugoslovanski kmetijsko-delavski narod sedajni vladi. — Narod hoče vreti sedajno «porodico» s prestola in si zopet osvojiti Jugoslavijo, katero si je sam ustvaril s trpljenjem in hotenjem. To pa je mogoče samo s treznim, premišljenim delom na podlagi volilnih kroglice.

7. Strnimo naše vrste!

Mi kmetje in delavci smo temelj države! Ako se združimo vsi slovenski, vsi hrvatski in vsi srbski kmetje v eni slovenski, hrvatski in srbski stranki, moramo zmagati! Vsak zase, vsi pa za svobodno, kmetijsko Jugoslavijo. Gospodariti si hočemo sami s pomočjo naših ljudi, o katerih vemo, da ne bodo nikdar izdali naših koristi za skledo kapitalistične leče. Vsak je naš, kdor hoče delati z nami: najsiho potem učitelj ali profesor, duhovnik ali doktor, Peter ali Pavel. Naše pošteno kmetijsko srce bo presodilo, ali je naš, ali ne naš. Ako se združi-

mo pri prihodnjih volitvah v eni stranki, bomo sijajno zmagali. 80 odstotkov vseh glasov je naših.

Z zmago pa prevzamemo težko odgovornost gospodarstva. Odgovornost bo tem težja, ker sprejmemo od stare vlade samo dvanajstine in dolgove. Toda mladi kmetijski gospodar, poln življenja, se ne ustraši ničesar. Prevzame zavoženo gospodarstvo, z delom in štedenjem pa se reši vseh dolgov. Seveda počasi, držeč se reka: zrno do zrna pogača, kamen do kamena palača.

Ako bi strli z enotno kmetijsko-delavsko fronto pri prihodnjih volitvah sedajni kapitalistični vladni sistem, bi morali začeti gospodariti tako, kakor gospodarimo pod domačo streho. Vsak si uravna izdatke po dohodkih. Dolgov se bojimo, kakor hudič križa. Naše avtonomne občine, v katerih vlada naše ljudstvo, so imele do sedaj krasno gospodarstvo z občinsko blagajno. Tako bi moralo biti tudi v državi. Sedajna kapitalistična vladna večina pa hoče dohodke prilagoditi stroškom. V tem tiči mizerija našega sedajnega gospodarstva. Milijonarji gospodarijo v kmetijski hiši.

Naš kmet je popolnoma nezadovoljen s sedajno vlado!

Oblastniki proti narodu.

Poslanec Zebot je na skupščinski seji dne 21. t. m. takole nastopil proti odurni oholosti in krivičnosti današnjih oblastnikov.

Gospod predsednik! Dne 28. aprila t. l. sem stavil predsedništvu skupščine vprašanje radi postopanja načelnika 5. oddelka v ministrstvu trgovine in industrije gospoda Saviča. Ta gospod Savič je ob priliki, ko sva s tovarišem Roškarjem intervenirala v tamošnjem ministrstvu v važni gospodarski zadevi ljudstva v Slov. goricah, grdo žalil naš slovenski narod. Rabil je izraz, da smo Slovenci «švercari», i sami nepouzdana (nezanesljivi) ljudje v tej državi.

Gospod načelnik se je obnašal tako, kakor ne pristojno visokemu državnemu uradniku v našem ministrstvu. Začel kričati in brez povoda vpiti, kakor se vpije v kaki vaški šnopsariji.

Ko je gospod Roškar povdarjal, da, ako se zadeva naših mlinov in žag ob meji ne uredi, kakor želijo ljudje v Slov. goricah, bo to v veliko škodo kmetijske in viničarskega ljudstva v Slov. goricah, je gospod Savič še rekel: «Kaj to mene briga, ako narod pogine». Tako se je izrazil visok uradnik v ministrstvu trgovine in industrije. Od tega časa, ko sva s tovarišem Roškarjem intervenirala, je preteklo že dva meseca, a gospod minister dr. Laza Marković kot zastopnik ministra trgovine in industrije do sedaj ni imel časa, da odgovori, dasiravno ima dotičnega uradnika blizu sebe.

Radi tega, ker ministri ne odgovarjajo na razna vprašanja in ker predsedništvo dopušča, da pridejo interpelacije prej v roke uradnikom nego ministrom, moramo tako postopanje ministrov in predsedništva narodne skupščine resno grajati. Zvedel sem, da je upit ležal mesec dni v arhivu, da je pa g. Savič že čez dva dni vedel, da sva z Roškarjem vložila interpelacijo.

Tako se postopa z narodnimi poslanci, kadar v važni zadevi interveniramo in zahtevamo odgovor.

Radi tega zahtevam, da se kaznujejo ministri prav tako, kakor se kaznujejo uradniki, ki zanemarjajo svoje uradniške posle.

Politični ogled.

KRALJEVINA SHS.

V vladnih klubih so vedno večji potresi in razdori. Vladni zavezniki se ne razumejo med seboj, pojavljajo se razne struje in skupine, eni bi radi ostali na vladi kot doslej, drugi pa zahtevajo, da se vladna skupina demokratov in radikalcev razdruži. Dvanajst radikalnih poslancev je pred kratkem zahtevalo, da se demokrate takoj poževe iz vlade. Edino, kar še to družbo veže, so razne umazane zadeve in pa slaba vest vsled skupnega izkoriščanja državne in narodne imovine. — Gorostastne vesti o princu Juriju nemoteno krožijo po beograjskih listih, zdaj se piše, da je princ na umu bolan, zdaj, da počenja razne nerednosti, zdaj, da potuje na okrog pod tujim imenom, zdaj, da je vse za pravil., da bo moral biti interniran itd. Ker se vlada ne spomni, da bi take stvari v zaščito ugleda države in kraljeve družine zaplenila, je očividno, da je cela stvar zasnovana in podpirana od zgoraj. — Finančni minister je za julij zahteval zopet dvanajstine, seveda še v večjem iznosu kot za prejšnje mesce, ker misli, da proračun ne bo pravočasno sprejet. — Poslanec Jugoslovanskega kluba Škulj je posredoval pri vojnem ministru, naj se ne bi vpoklicali rekruti v času najnujnejših poljskih del v mescu avgustu. Vojni minister je obljubil, da se bo prošnjam rekrutov ugodilo.

ČEHOSLOVASKA.

V čehoslovaškem parlamentu je prišlo do pravih

pretepaških skandalov. Pri razpravi vladne zakonske predloge o likvidaciji vojnih posojil so Nemci zahtevali odgoditev razprave do drugega dne. Nemškemu poslancu Jungu je predsednik zbornice zaradi baje žaljivih izrazov o češki državi odvzel besedo, češki liberalni poslanci pa so navalili na Junga, da ga potisnejo z govornice. Nemški poslanci so priskočili svojemu tovarišu na pomoč in prišlo je do pretepa ter so policajdemokratski Čehi vrgli nemškega poslanca Lodgemana preko mize, da so ga morali nezavestnega odpeljati iz zbornice. — Nato so Čehi pozvali oboroženo četo 45 orožnikov v zbornico proti Nemcem. Razsodnosti češkega agrarnega poslanca Svehla, ki je protestiral proti vmešavanju policije v zbornične posle, se je zahvaliti, da ni orožništvo izvršilo nasilja. — Zdaj pa res ne vemo, katerim policajdemokratom bi dali prednost v divjaštvu, graškim ali beograjskim. Najbrž obojim.

NEMČIJA.

V soboto so neznani zločinci iz avtomobila ustrelili zunanega ministra dr. Rathenau, ko se je vozil iz svojega stanovanja v berlinsko zbornico. Avtomobil zločincev je z največjo brzino oddrdral in zasledovanju so dosedaj še brez uspeha, gotovo je pa to, da so zločinci monarhisti, najbrž bivši oficirji, ker je bil pokojni minister dr. Rathenau odločen zastopnik republike in nasprotnik militarizma.

ANGLIJA.

V Londonu so irski uporniki Sinfajnovci ustrelili angleškega maršala Wilsona, ki je bil med vojno vrhovni komandant angleške vojske. Pokojni maršal je izdelal načrt za temeljito razoroženje Irske in to je bil povod tega političnega uboja. Storiteli so že pred sodiščem.

LIGA ZA ČLOVESKE PRAVICE.

V Berlinu se je vršilo te dni zborovanje francoske in nemške lige za človeške pravice. Govorili so predsednik nemškega parlamenta Löbe, bivši francoski naučni minister Buisson, bivši nemški poslanik v Varšavi grof Kessler, profesor na pariški Sorbonni Basch, nemški znanstvenik Einstein, francoski profesor na Sorbonni Bougle in vodja francoskih socialistov Renaudel. — Francoski delegati so ostro obsojali francoski imperalizem in militarizem.

Tedenske novice.

Današnja številka «Slov. Gospodarja» je izšla na 4 straneh radi državnega praznika — Vidov dan — ki pade na sredo in radi Petrovega v četrtek. Prihodnja številka bo zopet izšla na običajnih osmih straneh.

Kmetiskim zvezam celjskega okrožja, ki so nam vposlale poročila o svojih odborovih sejah meseca maja, sporočamo, da smo vse njihove želje in zahteve: glede volitev in volilšč, vojaščine, davkov, šole itd. v posebnem poročilu naznanili Jugoslovanskemu klubu. Tajništvo SLS v Celju.

Kedaj bodo volitve? V celi državi se vse želi volitve v državni zbor (narodno skupščino). Ne želijo si jih slovenski liberalci in samostojenci, ker bi se vsaj nekaj časa radi sedeli v Beogradu v ministrskih in poslanskih klophih. Naša stranka zahteva nove volitve. Volilce in zaupnike pozivamo, da na vseh zborovanjih zahtevajo takojšnji razpis volitev.

Ciril Kandut umrl. Dne 22. junija t. l. je umrl na Dunaju v bolnišnici usmiljenih bratov koroški duhovnik Ciril Kandut v starosti 32 let. G. Kandut je dovršil leta 1914 v Celovcu bogoslovne študije, se je podal v Belgijo, da bi študiral socialne vede, a se je moral vrniti radi izbruha svetovne vojne. Služboval je kot kaplan v Pliberku in pozneje od leta 1915 do 1918 kot vojni kurat na italijanski fronti. Ob prevratu je bil nastavljen kot kaplan v Borovljah in po plebiscitu v Prevaljah. Leta 1921 se je podal na Dunaj, da bi nadaljeval višje bogoslovne študije. Pokojni je bil nadarjen, energičen, spreten, delaven, pobožen duhovnik. Svoel je kot govornik v cerkvi in zunaj cerkve, kot dober mladinski organizator, kot požrtvovalen narodnjak. — Za Koroško je smrt g. Kanduta hud udarec.

Poslanec Pušenjak je potom interpelacije vprašal ministra za vojno in mornarico, zakaj se naši fantje protivno določbam zakona kličejo na nabore že v letu, v katerem so še le dopolnili 20. leto starosti. Pritožil se je tudi proti počasnemu reševanju aktov in prošnji v vojaških pisarnah, v katerih vlada preveliki birokratizem in ne praktično pisarniško poslovanje ter zahteval, da se ruski oficirji, ki ne znajo ne jezika, ne poznajo naših zakonov, a kljub temu službujejo v vojaških pisarnah, nadomestijo z domačimi oficirji.

Poslanec Pušenjak je vložil upit na ministra agrarne reforme, v katerem zahteva, da se kmetška gozdna posestva v okr. Gornjiograd, Marenberg, Slovenjgradec in Maribor, katera kmetje sami obdelujejo, izloče iz agrarne reforme oziroma, ako se to ne da tako kmalu izvesti, oproste davčila 5 odstot. skupička za les in v slučaju prošnje dovolji oddaja dela posestva sinom oz. dedičem. Velika krivica se godi našim kmetom, ki imajo gozda posestva v starih legah, katere onemogočajo spravljanje lesa, a so padla pod agrarno reformo, ker merijo nad 200 ha, dočim padejo pod agrarno reformo v Vojvodini še le posestva, ki merijo čez 300 ha. Isti poslanec je vložil upit na ministra vojne in mornarice radi postopanja komandirja 12. čete v Marenbergu, proti občinstvu v gostilni J. Grögl v Remšniku in radi rešitve prošnje vojnih obvezancev leta 1898 in 1899 v zadevi računanja let doslužnih v Avstriji in Jugoslaviji oziroma prebitih v ujetništvu.

Važno za splavanje v okr. Gornjiograd. Poslanec Pušenjak se je zavzel za polovično vožnjo na železnici, za splavarje, ki se vračajo iz Beograda in drugih krajev

domov. Železniško ministrstvo je prošnji ugodilo in bodo v bodoče splavarji deležni ugodnosti, katere so do leta 1919 uživali. Vsa podrobnejša naovdila se bodo dobila pri občinskih uradih okraja Gornjiograd.

Poročilo finančnega ministra. «Jutro» in plačevanje neposrednih davkov. V soboto, dne 24. t. m., je finančni minister dr. Kosta Kumanudi (demokrat) poročal poslanski zbornici o finančnem stanju naše države. Ljubljansko glasilo liberalnih mladincov, dnevnik «Jutro», je ob tej priliko posvetilo ekspoziciji (poročilu ministra) dr. Kumanudija gostobeseden uvodnik, ki se odlikuje po hinavskem hvalisanju sedanjega režima. Tako je baje ugotovil finančni minister, da so Srbija, Hrvatska, Dalmacija in Vojvodina plačale več neposrednih davkov, kakor jih je bilo za te pokrajine proračunjenih, dočim so Slovenija, Bosna in Hercegovina plačale manj, kakor bi jih morale plačati po proračunu. Naši poslanci so baje (po poročilu «Jutra» seveda!) strme poslušali to ugotovitev. Ugotovljamo, da je to podtikanje liberalnega lista hinavska žalitev za naše davkoplačevalce, katerim hočejo demokratske izdajice predbacivati nezadostno plačevanje davkov.

Srbijanski list v Gornji Radgoni. Nek zakotni listič, čegar uredništvo je v Belgradu, se vsiljuje pod sleparskim imenom «Samouprava» med naše verno ljudstvo z uprav židovski nesramnostjo. V njem piše celo pravosodni minister dr. Lazica Markovič, ustanovitelj protijugoslovanskega srbsko-italijanskega komiteja, tako očividne neresnice in zavijanja, da se poučenim krogom uprav gabi vzeti v roke to protikatoliško, protijugoslovansko in protislovensko eunjo, pisano v odpor nem veselrbijskega duha. Tudi glede Pašiča je nagomilene toliko nezaslužene hvale, da je takoj vsakomur jasno, kaj hoče srbijska stranka v Sloveniji. Ime in pa geslo tega lističa «Samouprava» je prava pravcata laž, ker večini srbijskih politikov ne pride na misel dati ljudstvu njegovo pravo in resnično samoupravo — avtonomijo. Zato odločno svarimo vse pošteno-misleče Slovence, da kratkomalo vržejo na smetišče ta lažnjivi srbijski list. V katoliške družine katoliško časopisje!

Občine, posnemajte! Občina Rečica ob Savinji je poslala Višjemu šolskemu svetu v Ljubljani sledečo zahtevo: Zupanstvo Rečica ob Savinji zahteva od Viš. šolskega sveta, naj pri ljudskih šolah na deželi ne preloži počitnic od jeseni na poletje. Šolske počitnice naj bodo, kakor je bilo na kmetih dosedaj v navadi, v jeseni! To se je dobro obneslo! Razlogi: Zahteva po jesenskih počitnicah je predvsem gospodarskega značaja; še več: je v znatni meri vprašanje revnih družin na deželi. Na kmetih potrebujemo v jeseni otroke za pašo, pobiranje sadja itd. Podpisi župana in vseh odborikov.

Mladina, udari! Časopisje demokratske stranke, ki je v Beogradu zakrivila grozno slabe razmere v naši domovini, skuša priti v naše hiše. Tudi ostudni samostojenci, ki poznajo samo skrb za svoj žep, silijo našim ljudem s svojim «Kmetijskim listom» in še ustanavljajo «Staro Pravdo». Denar jim daje znani dr. Žerjav iz raznih bank, kakor na primer iz Jadranske banke. Prvi julij je tukaj. Treba bo za bodoči pol leta naročiti našim družinam dobre liste. Mladina! Fantje, dekleta, možje! Stopite ob nedeljah in praznikih od hiše do hiše, kjer še ni «Slov. Gospodarja», naročite ga. S prijazno besedo nagovorite gospodarje in gospodarinje, da naročijo za družino, za delavce naše liste. Kod ne more za pol leta, prosite vsaj za četrletno naročnino. Naš klic te dni naj bo: Liberalni, samostojni in socialdemokratski časnikarski trup ven iz slovenskih hiš! «Slov. Gospodarja» in «Stražo» pa v vsako hišo! Mladina, udari!

Sklep gospodinjskega tečaja v Velovlaku (Ptuj) se je vršil v sredo, dne 21. t. m., v navzočnosti zastopnika pokrajinske uprave g. Sancina, okrajnega glavarja dr. Pirkmajerja, vladnega komisarja okrajnega zastopa g. Brenčiča in drugih odličnih gostov. Tečaj je obiskovalo 17 udeleženk, med njimi tudi dve ženi. Uspehi so bili jako razveseljivi in starši deklet, ki so bili tudi povabljeni k razkošno obloženi mizi, so imeli v lepem uspehu najboljšo plačilo za trud in žrtve. Težkoče so bile v začetku velike; pred vsem znana nezaupnost našega ljudstva do vsega novega in z njo združeno zabavljanje gotovih modrih glav, pa tudi kmetško delo je je bila nemajhna ovira. Mnoga dekleta so morala doma zjutraj navsezgodaj opraviti domače delo in ob 8. uri so prihajale že vse spehane in utrujene na tečaj. Tu jih je zopet čakal uk od 8. do pol 10. ure in potem delo v kuhinji; popoldne zopet uk do 4. ure, doma pa zopet delo še pozno v noč. Seveda so pozabila sedaj ves trud ob veselju, da trud ni bil zastoj. To je bil že 4. tečaj v ptujskem okraju, prihodnji se vrši v šolskih počitnicah pri St. Janžu na Dravskem polju. Ideja gospodinjskih tečajev je jako zdrava; ženstvo stopi na njih na plan, vzbrdi se jim samozavest in ta je eden steber naše boljše bodočnosti.

Dr. Kukovec, bivši minister, advokat v Celju in v Mariboru ter vodja slovenskoštajerskih liberalcev snubi v Beogradu samostojneže in narodne socialiste. Na ta način bi rad zlezal še v bodoče kot poslanec v drž. zbor. Ali bo prišlo po snubitvi do divjega zakona, bomo videli. Obilo sreče!

Pucelj ne sme več na lastno roko prodajati govede, koje dobi naša država iz Nemčije in Madžarske. Dali so mu ostro kontrolo. Živino sedaj prodajajo na licitaciji, a ne tako, kakor sta prej delala Pucelj in njegov zet Stiebler. «Pod roko» sta oddajala živino za 4 din. 1 kg žive teže, a na licitaciji se doseže trikrat višje cene. Vlada sama je sprevidela, da je treba samostojnemu mesarju obesiti košaro z milijoni malo višje.

Kak vinogradnik je g. minister Pucelj. V vinogra-

dih po Hercegovini se je pojavila trtna uš v toliki množini, da grozi upropastiti vinograde. Vest o trtni uši v Hercegovini je došla v Beograd na uho poljedelškega ministrstva. Vrhovni šef tega ministrstva, g. bivši mesar Pucelj, se je takoj lotil pobiranja hercegovske trtne uši in odredil, da se pošljejo po trtni uši prizadetim vinogradnikom večje množine modre galice, da poškopirajo z galico trtno uničevalko in jo na ta način uničijo. Dosedaj nam je bilo znano, da se pobija z modro galico peronospora, a g. minister Pucelj je iznašel recept, po katerem je začel tudi hercegovsko trtno uš uničevati z modro galico. Vsi hrvatski listi se norčujejo iz Puceljevega znanja v vinogradni stroki. Kaj bodo neki rekli k Puceljevemu receptu za pobiranje trtne uši naših slovenskih vinogradni strokovnjaki, ki so po večini — slabostojni pristaši? Da, da, naš g. poljedelski minister Pucelj se razume na mesarsko stroko, na pitje rujnega vinca, a s pobiranjem trtne uši v Hercegovini se je — nesmrtno osmešil že med hrvatskimi vinogradniki, kaj šele med slovenskimi!

Uničeni vinogradi v Brodu ob Savi. Minulo nedeljo je padala v okolici mesta Brod ob Savi tako gosta ter debela toča, da je uničila vse vinograde, ki so bili ponos ter glavni dohodek brodskih okoličanov. Škoda cenijo na milijone.

Hercegovina brez soli. Ze itak od narave siromašna Hercegovina se oklepa eno zlo za drugim. Hercegovina trpi vsled gladu, suše, a sedaj je celo brez soli. Krivda, da so izstradani Hercegovci brez soli, zadene vlado, ki mesto, da bi poslala sol, pošilja razne komisije, ki bi naj dognale vzrok, zakaj je Hercegovina brez soli. V Beogradu že pač dokaj časa vladajo pravcati Lemberžani.

Za direkten promet med Jugoslavijo in Češkoslovaško se sestane koncem tega meseca na Dunaju komisija čeških in naših zastopnikov, ki se bo posvetovala, kako bi se ustanovila in obdržavala stalna prometna zveza. V istem času se bodo češki zastopniki posvetovali tudi z italijanskimi glede direktnega tarifnega prometa. Naši zastopniki bodo tudi tej konferenci prisostvovali.

Ekspor dalmatinskega vina. Po poročilu zagrebškega «Jutarnjega lista» je bilo pred kratkim iz Dalmacije prodano 20.000 hl vina v Francijo. Bila je že skrajna sila, dalmatinski vinogradniki so že bili popolnoma obupani, ker niso mogli spraviti svojih pridelkov v denar. Vlada mesto da bi trgovino podpirala, jo je še ovirala. Tudi na Češko se je v zadnjem času prodalo nekaj vina. Trgovina se je začela polagoma razvijati. Tujci kupujejo samo črnino, po belem vinu se pa ne povprašuje.

Mlada žrtev Drave. Sedemletni sinček staršev Masej Edmund je dne 23. junija gredoč iz podveljčke šole zdrknil raz nekega ob desnem bregu vode privezanega splava v Dravo in utonil. Objokanim staršem je zagotovljeno človeško sožalje vseh znancev in sosedov.

Košnja v Pesniški dolini je zdaj v polnem tiru. Sena je letos precej, v bližini Pesnice ponekod tako obilno, da niti stari ljudje ne pomnijo tako bogatega pridelka; na nekaterih mestih je trava visoka kakor pšenica. Draga pa je krma vkljub temu; voz sena stane 2000 K; in da kupec da mora še sam pokositi in sušiti. V višjih legah pa je trava slaba kakor druga leta. Vreme je za spravljanje še precej ugodno; in tako gredo proti večeru cele kolone težko naloženih vozov proti vasem in za vozovi veselo prepevaajo kosci in sušilci. Bogu bodi hvala!

Silno neurje v Posavju. V nedeljo, dne 18. t. m. popoldne je bil v naših krajih velikanski naliiv. Voda je razjedla pota, odnesla iz njiv in vinogradov rodovitno zemljo. Veter je vrgel žito. Črni oblaki, ki so sikali grom in strela, so nam vendar prizanesli s preobilo točo. Treska in hudega vremena, reši nas o Bog!

Mariborsko porotno sodišče. Česti po slučajji, da pride med mladeniči-naborniki do pretepa in poborjev. Tako je bilo tudi dne 2. majnika t. l. v St. Lenartu v Slov. gor. Mladeniči-vojaški naborniki so si najeli nekega 16letnega Friderika Žižeka kot igralca na harmoniki. Med njim in med vojaškim nabornikom Henrikom Stuber je prišlo vsled tega, ker Žižek ni mogel, oziroma ni hotel venomer igrati na harmoniko, do hudega spora. Ker je vsled tega dal Stuber Žižeku hudo zausnico, je poslednji sklenil se maščevati nad Stuberjem. Harmonika-igralce Žižek si je poiskal lopato in je z njo s tako silo udaril Stuberja po glavi, da je bil pri priči mrtev. Za ta zločin si je Žižek zaslužil dve leti težke ječe. — Zaradi poskušenega roparskega umora se je zagovarjal pred poroto 50letni Janez Vrečar iz Smilklavža pri Vojniku. Obdolžen je bil, da je napadel Jakob Mastnaka in Smilklavža, o katerem je vedel, da je imel pri sebi 10.000 K. Vrečar je vrgel Mastnaka na tla, da bi mu odvzel denar. Ker so pa prišli ljudje v bližino, se mu roparska nakana ni posrečila, vsled česar jo je odkuril. Ker je Vrečar vse tajil in se mu ni moglo ničesar dokazati, je bil oproščen. — Zadnji dan porote se je pod predsedstvom dvornega svetnika Fona končal z grozodejstvom v Cvetlični ulici v Mariboru. Dne 21. februarja t. l. je bila umorjena in oropana 70letna Apolonija Šilak, služkinja pri finančnem svetniku g. dr. Brencetu. Ko se je poslednji vrnil zvečer v svoje stanovanje, je našel vse v neredu in sobo v spalnico zaklenjeno. Sluteč zločin, je pozval policijo, ki je odprla vrata in glej grozen prizor! Po sobi vse razmetano in starka je ležala v rjuho zavita na postelji, preko rjuhe še zadržana okoli ust z robcem, na čelu je pa bila okrvavljena. Morilec je pobral nekaj oblike, katero je spravil v košaro. Finančni svetnik je takoj osumil nekoga Alojzija Rožman, ki je bila svoj čas pri njem služkinja in katero je radi tatvine odpustil iz službe. Ta sum je razkrinkal zločin. Alojzija Rožman se je se-